

جامع الاسرار و منبع الانوار

سید حیدر آملى

ترجمہ محمد رضا جوزی

111

انتشارات هرمس

فهرست

۱	مقدمه کلى بر آثار علمي شیخ سید حیدر آملی
۲	منابع دست اول و مستقیم درباره تأییفات شیخ آملی
۵	منابع دست دوم و غیرمستقیم درباره تأییفات شیخ آملی
۶	ترتیب زمانی تأییفات شیخ آملی
۱۰	فهرست کلى مؤلفات شیخ آملی
۲۲	گشایش کتاب
۳۵	مقدمه
۵۷	اصل اول: در توحید و اقسام آن
۵۹	قاعده اول: در فضیلت توحید
۷۳	قاعده دوم: در تعریف توحید
۷۸	قاعده سوم: در تقسیم توحید
۹۷	قاعده چهارم: در باب کیفیت توحید
۱۷۰	دنیالله قاعده چهارم: در شبهات وارد بر توحید وجودی و بحث از صوفیه و سرّ ولایت و امامت
۱۹۹	اصل دوم: در استشهاد به کلام خدا، انبیاء و اولیاء در حقیقت توحید
۲۰۱	قاعده اول: در استشهاد به کلام حق تعالی در حقیقت توحید و اثبات آن
۲۱۸	قاعده دوم: در استشهاد به کلام انبیاء (علیهم السلام) در حقیقت توحید و اثبات آن
۲۳۲	قاعده سوم: در استشهاد به کلام اولیاء (علیهم السلام) در حقیقت توحید و اثبات آن
۲۴۷	قاعده چهارم: در استشهاد به کلام مشایخ (رضوان الله عليهم) در حقیقت توحید و اثبات آن
۲۶۱	اصل سوم: در باب توابع و لواحق اسرار شرایع الهی
۲۶۳	قاعده اول: در بیان شریعت و طریقت و حقیقت
۲۸۸	قاعده دوم: در اسرار نبوت و رسالت و ولایت
۳۳۷	قاعده سوم: در بیان وحی و الهام و کشف
۳۴۰	۱. در بیان وحی و الهام و کشف
۳۵۲	۲. در بیان فرق میان علوم کسبی و علوم ارثی

۳. در بیان کیفیت تحصیل علوم رسمی و علوم حقیقی	۲۸۸
قاعدۀ چهارم: در بیان اسلام و ایمان و ایقان	۴۲۶
خاتمه و وصیت	۴۴۱
نمايه	۴۴۷
آيات	۴۴۹
اسعار	۴۶۵
نامها	۴۶۹
کتابها	۴۷۳
مکانها	۴۷۶
برخی از اصطلاحات	۴۷۷

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى

مقدمه کلى بر آثار علمي شيخ سيد حيدر آملی

اندیشه‌های عقلانی شیخ سید حیدربن علی بن حیدر علوی حسینی آملی از دستاوردهای گرانبهای تفکر اسلامی در قرن هشتم هجری محسوب می‌شود. تأثیفات او تا آنجا که از دستبرد زمان مصون مانده و امکان اطلاع بر بعضی از آنها فراهم گردیده، حاکی از پختگی حکمت عرفانی در اسلام و تأثیر آن بر سایر گرایشات فکری و دینی است. این آثار علمی گرانها همراه با سایر آثاری که در روزگار شیخ آملی و پس از آن در شرق و غرب عالم اسلام پیدا شدند بهترین و روشنترین دلیل علیه این عقیده رایج نزد برخی از افراد کم‌پساعت است که معتقدند روح اسلامی و دستاوردهای علمی آن اصالت و ابتکار خود را از اواخر قرن ششم هجری از دست داده و این وضعیت تا دوران حاضر نیز ادامه دارد.

مقصود ما از این مقدمه کلى بر دو کتابی که اکنون برای نخستین بار منتشر می‌شود، آن است که فهرستی کامل از همه آنچه که شیخ آملی در زمینه معارف انسانی و آداب اسلامی به نگارش درآورده عرضه کنیم. اما قبل از هر چیز لازم است بگوییم که تلاش ما تلاش آخرین و نهایی و کامل نیست، بلکه تلاشی است در آغاز راه، و بالطبع قطعی هم نیست بلکه ظنی و تخمينی است و آمیخته به حدس و فرض و غموض است. عندر ما در همه این موارد آن است که بخش اعظم نوشته‌های این متفسر کبیر اسلامی تاکنون به دست نیامده و همچنان مفقود مانده، و یا حداقل اینکه شناخته نشده، و همه آن کسانی که شرح احوال و آثار او را نوشته‌اند چیزی عرضه نکرده‌اند که به درد محققان بخورد. فی المثل اینکه ما در باب چگونگی تکوین عقلی و روحی جناب شیخ چیزی جز نشانه‌های اندک و مختصر آن هم از خالل کتب تراجم و تاریخ، به دست نیاورده‌ایم که البته این نشانه‌ها هرگز تشنگی محققان را برطرف نمی‌کند کما اینکه مراحل اساسی زندگی و حیات شخصی او نیز بر ما پوشیده است. اما به هر حال برخی از مطالبی که شیخ آملی از حیات فکری و زمانی و همچنین آثار علمی خود برای ما باقی گذاشته به مثابه چراگی کوچک در این راه تاریک است و این قبیل مطالب به اضافه آنچه که گذشتگان و معاصران بر آن افروده‌اند دستمایه‌ای مفید برای پژوهش در ساختمن اصلی اندیشه‌های گرانقدر و آثار جاودان علمی اوست.